

ernstig jongetje, doorzichtig tot in het hart, kind van zijn volk in taal en uitingen; een (tot nog toe) vrome natuur die toch altijd weer zoo oneindig vervoerd en verleid wordt door de avontuurlijkheden des levens. — Dat hij tot „den Kruik” den strooper, zwerver, drinkebroer, in zijn hart meer getrokken wordt, dan tot de fatsoenlijke menschen uit zijn naaste omgeving, karakteriseert hem. Er is een verlangen naar het geheim in hem, naar het wonderbare — daarom lokt de omgang met den Kruik, wiens donkere stille teederheid en eenzame hartstochten hij nauwelijks vaag vermoedt, hem meer dan die met de dorpsjongens, in wier plompe streken hij weinig genoeg vindt. Dat alles wordt echter nooit uitdrukkelijk vermeld. — De dingen des levens, behoeven ons niet zoo uitdrukkelijk verteld te worden — wij herkennen ze allen wel, als de gedaanten zoo vol werkelijkheid zijn.

Wel is er een enkele maal een neiging tot romantiekierigheid — iets zoetelijks komt in de situatie — maar telkens als de schrijver dreigt de tegenstelling van Merijntje's blanke jeugd en de donkere zielen van zijn andere vrienden (de Kruik komt in de gevangenis — de dolle Flierefluiter neemt later zijn plaats in) al te scherp te maken, als er iets te weeks, te smeltends in de toon komt, die ons als een teleurstelling begint te doorzigen — dan springt opeens levend Merijntje met een enkel jolig braniewoord, een enkel gebaar voor ons op — dan zien we het echte kind met zijn honderd schakeeringen weer voor ons. Het speelsche kind, dat het diepste verdriet vergeten kan als sterk ijs de rivier dekt en dol jolijt hem pakt. — Hoe zien we Merijntje's spitsneuzige, kakelende grootmoeder, wier straf en oordeel Merijntje meer vreest dan dat zijner ouders. Hoe ruiken we als het ware de doffe, slaperige lucht van Merijntje's ouderlijk huis, waar gezwoegd wordt, geklaagd, op de kinderen geranseld en eerlijke pogingen aangewend ze fatsoenlijk groot te brengen. Dit is alles hollandsch realisme, waarin de „werkelijkheid” echter ruim genoeg is om er den hemel in te weerkaatsten.

Hoe houdt De Jong van het vrome en het heidensche — van den pastoor, van de Zwervers en de Flierefluiters, van hen die het geluk vinden onder den open hemel, in de zang der eindelooze natuur, in het feest, de muziek, de liefde. . . . Hoe diep en blij laat hij 't pastoortje lachen om Flierefluiter's pantheïstische verrukkingen. .

Hoeveel genot is er in het kinderleven. . . . hoeveel strijd, hoeveel zwellend verdriet, verdriet als van een nameloos wee, dat het bloed ziek maakt en het hart moe en dat toch door een enkel woord vervliegen kan, omdat het kinderhart nog open is voor alle winden. Hoe veel geluk komt in het kinderleven dat als een open hof is, open voor God en Duivel, mensch en dier, zon en wolken, leed en vreugd. . . . en het meest nog voor het onzegbare, het vreemde. — Het vreemde dat de oogen doet

oplichten, als twee sterretjes, zooals kinderen kijken, die altijd opnieuw meenen iets te zullen hooren dat het sprookje des levens nog rijker maakt.

Wie zal Merijntje's geschiedenis met Blozekriekske vergeten? (veel mooier en echter dan zijn geschiedenis met de mooie, jonge, stadsche vrouw) — Blozekriekske, het trouweloos meisje met haar geheimzinnig scherven-huis, waarvoor Merijntje in uitersten zielsnood een van zijn moeders mooiste kopjes stuk gooit. Als hij dezen ernstigen wandaad na maanden van strijd ten slotte toch verricht heeft, is alles voor niets, want Blozekriekske blijkt een huichelachtig klein ding, dat het alleen om stukken huisraad te doen was — en niet om zijn toegenegenheid of kameraadschap.

Wij begrijpen Merijntje als hij het geheimzinnig huis vol geschonden kostbaarheden tot een ruïne ineentrap, want hij trapt er al zijn woede, zijn verdriet en eenzaamheid in uit. Is mijnheer de pastoor niet gestorven, de Kruik in de gevangenis — Flierefluiter's oponthoud niet geëindigd?

Wat blijft er over voor een jongen, die voor het gewone dagelijksche leven waarin het wonderbare geen plaats lijkt te hebben, voorloopig nog geen oogen heeft? Merijntje weet niet, dat de jeugd zich nog lang zelf wonderen scheppen zal. Hoe zal Merijntje's jeugd verder gaan? Zal hij zijn droomen behouden of verliezen? Wij wachten.

J. D. W.

ANTHONIE DONKER, Acheron. Arnhem, Hijman, Stenfert Kroese en Van der Zande, 1926.

Elk vers van dit kritisch samengesteld en fraai uitgevoerd bundeltje laat terstond de degelijke technische vaardigheid van zijn maker bewonderen, een vaardigheid, welke overigens — gelukkig! — de verleiding tot virtuositeit in elk opzicht weerstaat. Men kan het betreuren, dat ook de inhoud van deze gedichten de meening versterkt, dat de veel gebezigde uitdrukking „een nieuw geluid” ten aanzien van onze „jongste poëzie” op zijn minst voorbarig moet worden genoemd en dat men eerder van een laatste, vermoeide uitbloei eener stervende poëzie (d.i. een stervende cultuurperiode) zou kunnen spreken dan van de geboorte van een nieuw levensgevoel, gebed in den dichterlijken schoonheidsvorm. Indien men het woord „decadent” een oogenblik in zijn wezenlijkste beteekenis neemt, dan zijn deze verzen met het gros onzer jongste poëzie zonder eenigen twijfel decadent, dat wil zeggen, dat zij onherroepelijk behooren tot een geestesstaat in verval. Men heeft wel eens gedacht, dat met het einde van den wereldoorlog een nieuwe mensch geboren werd, doch niets is minder juist gebleken. De geestelijke en materiele ontspanning, welke op de vrede volgde heeft ons verder teruggesleept dan wij over het